

δὴν ἢ ἐλευθέρᾳ πολιτείᾳ δὲν ὑπέκειτο. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Παλαμᾶ καὶ τοῦ Βαρλαάμ πόλεμος ὁσημέραι ἐλάμβανεν ἀπειλητικὰς διαστάσεις, ὁ περιώνυμος Κωνσταντῖνος Ἀρμενόπουλος, κριτὴς τότε τῆς πολιτείας, ἐξεκάλεσε τὴν σκανδαλώδη διένεξιν ἐνώπιον τοῦ πατριαρχείου δι' ὑπομνήματος, ἐν ᾧ ἀπεδείκνυεν ὅτι ἀμφότεραι αἱ διαμαχόμεναι μερίδες πολὺ ἀπεμακρύνοντο τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς πίστεως. Μανιώδεις οἱ Παλαμίται καὶ οἱ Βαρλααμίται, ἐλησμόνησαν πρὸς στιγμὴν τοὺς ἀμοιβαίους διαπληκτισμούς καὶ ἀπὸ κοινῆς ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ περιφανοῦς νομοδιδασκάλου, ἀποκαλοῦντες αὐτὸν νέον αἰρεσιάρχην, καὶ ἐκπλύνοντες διὰ τῶν ἀγοραίων ἐκείνων καὶ κενῶν ὕβρεων, τὰς ὁποίας ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ θρασύτης ἔχουσι πάντοτε προχειρὸς, ὁσάκις ἡ διαύγεια τοῦ συλλογισμοῦ καὶ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐπιβάλλουσιν σιωπῇ εἰς τὴν φλυαρίαν καὶ τὴν ἀγυρτίαν.

[Ἐπειτα τὸ τέλος].

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μοθιστορία Α. Ἀλεβύ. — Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμου].

Συνίεξις ἐπὶ σελ. 312.

Β

Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ ὠνομάζετο Ἰωάννης Ραιναλδος καὶ ἦτο υἱὸς τοῦ ἰατροῦ τοῦ ἀναπαυομένου ἐν τῷ νεκροταφείῳ τοῦ Λογγεβάλ. Ὅτε δὲ ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος τῷ 1846 ἐλθὼν ἀποκατεστάθη ἐν τῇ μικρᾷ ἐφημερίᾳ, ἰατρός τις Ραιναλδος, πάππος τοῦ Ἰωάννου, κατῴκει ἐν χαριστάτῳ οἰκίσκῳ ἐπὶ τῆς λεωφόρου τῆς Σουβινῆς, μεταξὺ τῶν δύο ἐπαύλεων Λογγεβάλ καὶ Λαβαρδέν.

Μάρκελλος ὁ υἱὸς τοῦ ἰατροῦ Ραιναλδοῦ ἀπεπεράτου ἤδη ἐν Παρισίοις τὰς ἐν τῇ ἰατρικῇ σπουδὰς του. Ἦτο δὲ φιλοπονώτατος καὶ εὐφρέστατος, καὶ ἠρίστευσε κατὰ τὸν διαγωνισμόν. Ἐν ᾧ δὲ εἶχεν ἀπόφασιν νὰ διαμείνῃ ἐν Παρισίοις καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του... τὰ πάντα δὲ τῷ προεμήνουσιν εὐτυχέστατον καὶ λαμπρότατον μέλλον, αἰφνης τῷ 1852 ἔλαβε τὴν εἰδησίην τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του ἐξ ἀποπληξίας. Ὁ Μάρκελλος ἔσπευσεν εἰς Λογγεβάλ αἰμάσσουσαν ἔχων τὴν καρδίαν, διότι ἐλάτρευε τὸν πατέρα του. Διήλθε δύο μῆνας μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ ἔπειτα εἶπε πρὸς αὐτὴν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παρισίους.

— Ἀληθινά, τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ, πρέπει νὰ φύγῃς.

— Πῶς! νὰ φύγῃ ; ... νὰ φύγωμεν. Μήπως

νομίζετε ὅτι θὰ σας ἀφήσω ἐδῶ ὀλομόναχην ;

ὦχι. θὰ σας πάρω μαζί μου.

— Νὰ ὑπάγω νὰ ζήσω εἰς Παρισίους ! ...

Νὰ ἀφήσω τὸν τόπον τοῦτον ὅπου ἐγεννήθην, ὅπου ἔζησεν ὁ πατήρ μου καὶ ἀπέθανε ! ... Δὲν θὰ δυνηθῶ, υἱέ μου, ποτέ ! Πήγαινε μόνος ἀπ' οὐ τὸ σταδίον σου καὶ τὸ μέλλον σου εἰν' ἐκεῖ κάτω. Ἐγὼ σὲ εἰξεύρω, εἰξεύρω ὅτι δὲν θὰ με λησμονήσῃς, ὅτι θὰ ἔρχεσαι νὰ με βλέπῃς συχνά, πολὺ συχνά.

— Ὅχι, μητέρα μου, ἀπεκρίθη, θὰ μείνω.

Καὶ ἔμεινεν. . . Αἱ ἐλπίδες του, τὰ φιλόδοξα ὄνειρά του, τὰ πάντα διὰ μιᾶς ἐσβέσθησαν, ἐξηφανίσθησαν, καὶ ἐν μόνον πρᾶγμα παρέμεινε, τὸ καθήκον τοῦ νὰ μὴ ἐγκαταλίπη μόνην τὴν ἡλικιωμένην καὶ πάσχουσαν μητέρα του. Ἐν τῷ καθήκοντι δὲ τούτῳ, ὅπερ ἀπλῶς ἀπεδέξατο καὶ ἀπλῶς ἐξεπλήρωσεν, ἀνεύρε τὴν εὐδαιμονίαν του. Ἄλλως τε, τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς, ἐν τῷ καθήκοντι εὐρηται ἡ εὐδαιμονία.

Ὁ Μάρκελλος ἀσμένως καὶ προθύμως ὑποκύψας ὑπὸ τὴν νέαν κοινωνικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, ἐξηκολούθησε τὸν βίον τοῦ πατρὸς του, ἀναλαβὼν τὴν συνέχειαν τῆς αὐλακὸς ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἐγκατέλιπεν αὐτὴν ὁ πατήρ του. Ἐπεδόθη δὲ ὀλοθύμως ἀνευ τῆς ἐλαχίστης λύπης ἢ ἐπιλογισμοῦ εἰς τὸ ἀφανὲς ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ τοῦ χωρίου. Ὁ πατήρ τῷ κατέλιπεν ὀλίγα τινὰ μετρητά, ὀλίγην γῆν. Ἐζῆ δὲ ὅσον οἶόν τε ἀπλοῦστατα, καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ βίου του ἀνῆκεν εἰς τοὺς πτωχοὺς, παρ' ὧν οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ λάβῃ οὐδ' ὀβολόν· τοῦτο δὲ ἦτο ἡ μόνη αὐτοῦ πολυτέλεια καὶ σπατάλη.

Συναντήσας τῷ 1855 νεανίδα ἄπορον μὲν ἀλλὰ χαρίεσσαν καὶ ἔρημον, τὴν ἐνούμφευσεν, καὶ εὐθύς τὸ ἐπόμενο ἐτος θλιψίς μεγάλη καὶ μεγάλη χαρὰ ἐπῆλθε ταυτοχρόνως εἰς τὸν ἰατρὸν ἀπέθανεν ἡ γηραιὰ μήτηρ του καὶ ἐγεννήθη ὁ υἱὸς του Ἰωάννης· ὥστε μεταξὺ ἐξ ἐβδομαδῶν ὁ πατήρ Κωνσταντῖος ἀπήγγειλε τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μᾶμμης καὶ παρεστάθη ὡς ἀνάδοχος κατὰ τὴν βᾶπτισιν τοῦ ἐγγόνου.

Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ ἰατρός συνεχῶς συναντῶμενοι παρὰ τὸ προσεφάλειον τῶν πασχόντων καὶ τῶν ἀποθνησκόντων, μιᾶ καρδίᾳ τε καὶ ὀρμῇ προσεικλύσθησαν καὶ προσήγγισαν πρὸς ἀλλήλους, αἰσθανόμενοι ὅτι τῆς αὐτῆς ἦσαν οἰκογενείας, τῆς αὐτῆς φυλῆς, τῆς τῶν συμπαθῶν, τῶν δικαίων καὶ τῶν εὐεργετικῶν ἀνθρώπων.

Τὰ ἔτη διεδέχοντο ἀλλήλα ἀτάραχα, εὐάρεστα, εἰρηνικὰ ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ τῷ καθήκοντι. Ὁ Ἰωάννης ἠύξανε. . . Παρὰ τοῦ πατρὸς του ἔμαθε τὰ πρῶτα τῆς ὀρθογραφίας μαθημάτα, παρὰ δὲ τοῦ ἱερέως τὰ τῆς λατινικῆς. Ἦτο δὲ ὁ Ἰωάννης ἐπιμελὴς καὶ φιλόπονος καὶ

ποσοῦτον προώδευσεν, ὥστε οἱ καθηγηταὶ του —μάλιστα δὲ ὁ ἐφημέριος—κατέστησαν μετὰ τινα ἔτη ἐν δεινῇ ἀμνηχανίᾳ, διότι ὁ μαθητὴς ἐγένετο πολὺ κρείττων αὐτῶν. Τότε δὲ ἡ κόμισσα, ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρός της, ἐλθοῦσα κατόκησεν ἐν Λαβαρδὲν μετὰ τοῦ υἱοῦ της Παύλου καὶ τοῦ διδασκάλου του. Ὁ Παῦλος ἦτο χαρίεις μὲν νεανίας, ἀλλὰ ἀμελέστατον ἀνθρωπάριον.

Ἡ κυρία Λαβαρδὲν ἠγάπα πολὺ τὸν ἱατρὸν ἡμέραν δὲ τινα εἶπε πρὸς αὐτόν :

—Στέλλετέ μου κάθε πρωτὴ τὸν Ἰωάννην καὶ ἐγὼ θὰ σὰς τὸν στέλλω ὅπως καθ' ἐσπέραν. Ὁ διδασκαλὸς τοῦ Παύλου εἶνε ἀνθρωπος ἐξαίρετος καὶ θὰ διεγείρῃ τὴν φιλοπονίαν τῶν παιδίων μας. . . Θὰ μοι κάμετε μάλιστα καὶ χάριν, διότι ὁ Ἰωάννης θὰ δώσῃ τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὸν Παῦλον.

Τὰ πράγματα οὕτω πως ἐκανονίσθησαν καὶ ὁ μικρὸς ἰδιώτης ἔδωκε τῷ ὄντι εἰς τὸν μικρὸν εὐγενῆ ἔξοχα παραδείγματα φιλοπονίας καὶ ἐπιμελείας· ἀλλὰ τὰ ἔξοχα ταῦτα παραδείγματα οὐδὲν ὠφέλησαν.

Ἐξερράγη ὁ πόλεμος. Τῇ 14 Νοεμβρίου, περὶ ὥραν 7 π. μ., οἱ ἐπίστρατοι τῆς πόλεως Σουβινῆς συνηθροίζοντο ἐν τῇ μεγάλῃ πλατείᾳ καὶ ἱερεὺς μὲν τοῦ τάγματος αὐτῶν ἦτο ὁ πατήρ Κωνστάντιος, ἀρχίατρος δὲ ὁ ἱατρὸς Ραιναλδος, ὧν ὁ μὲν ἦτο ἐτῶν δύο καὶ ἐξήκοντα, ὁ δὲ πεντήκοντα, ἀμφότεροι ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ γενναίου φρονήματος ἐμφορούμενοι.

Τὸ τάγμα ἀπερχόμενον διήλθε διὰ τοῦ Λογγεβάλ, πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ ἱατροῦ. Παρὰ τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ ἀνέμενεν ἡ σύζυγος τοῦ ἱατροῦ μετὰ τοῦ υἱοῦ της. Καὶ τὸ μὲν παιδίον ὤρμησεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του ἀνακράζον: «Πᾶρέ με, πατέρα, καὶ μένα», ἡ δὲ μήτηρ ἔκλαιεν. Ὁ ἱατρὸς κατεφίλησεν ἐπανειλημμένως ἀμφοτέρους καὶ ἐξήκολούθησε τὴν πορείαν του.

Ἡ ὁδὸς μετὰ ἑκατὸ βήματα ἐκάμπτετο, ἐκεῖ δὲ ὁ ἱατρὸς στραφεὶς ἀπέστειλε πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν του μακρὸν βλέμμα . . . τὸ πανύστατον! Δὲν ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ.

Τῇ 8 Ἰανουαρίου 1871 τὸ τάγμα τῆς πόλεως Σουβινῆς προσέβαλλε τὸ χωρίον Βιλλερσέζελ κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Πρώσων, οἵτινες ὀχρῶσαντες αὐτὸ ἐκλείσθησαν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ κατεπυροβόλησαν τοὺς ἐπερχομένους Γάλλους.

Στρατιώτης τις ἐκ τῶν προμάχων ἔλαβε σφαῖραν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στήθους καὶ ἔπεσεν. Οἱ στρατιῶται ταράσσονται καὶ δισταύουσιν, ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ προστάσουσιν: «Ἐμπρός! ἔμπρός!», καὶ οἱ ἄνδρες πατοῦντες ἐπὶ τοῦ κατακειμένου συστρατιώτου των καὶ ὑπὸ χάλαζαν σφαιρῶν βαίνοντες, εἰσήλασαν εἰς τὸ χωρίον.

Ὁ ἱατρὸς Ραιναλδος καὶ ὁ πατήρ Κων-

στάντιος παρηκολούθουν τὸ στράτευμα. Ἐστάθησαν λοιπὸν πρὸ τοῦ τραυματίου, αὐτὸ αἷμα ἔρρεε ποταμῆδὸν ἐκ τοῦ στόματος.

—Τίποτε δὲν γίνεται, εἶπεν ὁ ἱατρὸς κύψας πρὸ τοῦ τραυματίου, ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει, εἶνε ἰδικὸς σας, πάτερ Κωνστάντιε.

Καὶ ὁ μὲν ἱερεὺς ἔκλινε τὸ γόνυ πρὸ τοῦ ἐπιθανάτου στρατιώτου, ὁ δὲ ἱατρὸς ἐγερθεὶς προὐχώρησε πρὸς τὸ χωρίον. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προῦθῃ δέκα βήματα ἐστάθη, ἐπλήξε τὸν ἄερα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του καὶ διὰ μιᾶς ἔπεσε κατὰ γῆς. Ὁ ἱερεὺς ἔδραμε πρὸς αὐτὸν καὶ τον εὔρε νεκρὸν, προσβληθέντα ὑπὸ σφαίρας κατὰ τὸν κρόταφον.

Τὴν ἐσπέραν τὸ χωρίον ἦτο ἡμέτερον καὶ τὴν ἐπαύριον κατετίθετο ἐν τῷ νεκροτάφει τοῦ Βιλλερσέζελ τὸ πτώμα τοῦ ἱατροῦ Ραιναλδου. Μετὰ δύο μῆνας ὁ πατήρ Κωνστάντιος ἐκόμισεν εἰς Λογγεβάλ τὸ φέρετρον τοῦ φίλου του, καὶ ὅπισθεν τοῦ φερέτρου κατὰ τὴν ἐκφορὰν ἐβάδιζεν ὄρφανὸν παιδίον. Ὁ Ἰωάννης εἶχεν ἀπολέσῃ καὶ τὴν μητέρα του, ἦτις ἀμὰ μαθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της ἐμεινεν εἰκοσιτέσσαρας ὥρας κατεπτοημένη, καταβεβλημένη, ἀναυδος, ἀδάκρυτος, ἔπειτα κατελήφθη ὑπὸ πυρετοῦ, ὑπὸ παραληρημάτων, καὶ τέλος μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας τὴν ἐπῆρεν ὁ θάνατος.

Οὕτω δὲ ὁ Ἰωάννης ἀπέμεινεν ἔρμος. Καὶ ἐκ τῆς οικογενείας ἐκείνης, ἐν ἣ πάντες ἀπὸ αἰῶνος ἦδη ἦσαν ἄνθρωποι καλοὶ κάγαθοί, ὑπελείπετο ἐν μόνον παιδίον ἐτῶν δεκατεσσάρων, κλίνον τὸ γόνυ ἐπὶ τάφου καὶ ὑπισχνόμενον καὶ αὐτὸ νὰ γείνη ὁ τι ἦτο ὁ πάππος του καὶ ὁ τι ἦτο ὁ πατήρ του, καλὸν κάγαθόν. Ἐχει ἡ πατρὶς ἡμῶν τοιαύτας οικογενείας, καὶ πολὺ, πολὺ πλείονας ἢ ὅσον δὲν τολμῶσι νὰ εἰπωσιν. Ἡ τάλαινα ἡμῶν πατρὶς πολλαχῶς κατεσυκοφαντήθη ὑπὸ τινων μυθιστοριογράφων, οἵτινες ζωγραφοῦσιν αὐτὴν βεβιασμένως καὶ καθ' ὑπερβολήν. Ἀλλ' εἶνε ὄντως ἀληθές ὅτι ἡ ἱστορία τῶν καλῶν κάγαθῶν εἶνε πολλὰκις μονότονος, καὶ ἀπόδειξις τὸ ἀνὰ χεῖρας διήγημα.

Ὁ Ἰωάννης ἠσθάνθη τὴν λύπην του ὡς ἀνὴρ τέλειος, πολὺν δὲ χρόνον διετέλεσε περίλυτος καὶ σιωπηλός. Τὴν ἐσπέραν τῆς κηδείας τοῦ πατρὸς του ὁ πατήρ Κωνστάντιος παρέλαβε τὸν Ἰωάννην εἰς τὸ πρεσβυτέριον. Ἡ ἡμέρα ἦτο βροχερὰ καὶ ψυχρὰ, ὁ ὄρφανὸς παῖς ἐκάθισεν παρὰ τὴν ἐστίαν, ὁ ἱερεὺς ἀνεγίνωσκε τὸ εὐχολόγιόν του, ἡ γηραιὰ Παυλίνα ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο τακτοποιοῦσα τὰ πράγματα. Οὕτω δὲ μία ὥρα παρήλθε μετὰ σιωπῆς. Αἰφνης ὁ Ἰωάννης ὑψῶν τὴν κεφαλὴν :

—Νοννέ μου, ἠρώτησεν, ὁ πατήρ μου μ' ἀφῆσε τίποτε;

Τοσοῦτον παράδοξος ἦτο ἡ ἐρώτησις αὐτῆ,

ὥστε ὁ ἱερεὺς ἔκθαμβος γενόμενος ἐνόμισεν ὅτι παρήκουσε.

— Μ' ἐρώτησες ἐὰν ὁ πατήρ σου ; . . .

— Μάλιστα ἐὰν ὁ πατήρ μου μ' ἄφησε τίποτε.

— Μάλιστα, σ' ἄφησε.

— Πολλά, δὲν εἶν' ἀλήθεια ; Πολλάκις ἤκουσα νὰ λέγουν ὅτι ὁ πατήρ μου ἦτο πλούσιος. Καὶ ὅταν πόσα μ' ἄφησεν ἐπάνω κάτω ;

— Ἐυρῶ ἄνω, παιδί μου ! . . . Μ' ἐρωτᾷς πράγματα . . .

Ὁ τάλας ἱερεὺς ἠσθάνετο σπαρασσομένην τὴν καρδίαν του· τοιαύτη ἐρώτησις ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ ! Ἐπίστευσε ἐν τούτοις ὅτι ἐγίνωσκε τὴν καρδίαν τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ταύτῃ δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν νὰ ἔχῃσι χώραν τοιοῦτοι διαλογισμοί.

— Σὰς παρακαλῶ, νοννέ μου, πῆτέ μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης μετὰ γλυκύτητος. Θάσας εἰπῶ εὐθὺς διατί σας ἐρωτῶ.

— Λέγουν ὅτι ὁ πατήρ σου εἶχε διακοσίας ἢ τριακοσίας χιλιάδας φράγκων.

— Καὶ εἶνε πολὺ αὐτὸ τὸ ποσόν ;

— Βέβαια εἶνε πολὺ.

— Καὶ εἶνε ὅλον ἰδικόν μου ;

— Βέβαια, ὅλον εἶνε ἰδικόν σου.

— Ἄ ! τόσον τὸ καλλίτερον ! διότι τὴν ἡμέραν ποὺ ὁ πατήρ μου ἐφρονεύθη ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸν πόλεμον, οἱ Ἰρῶσοι ἐφρόνευσαν καὶ τὸν υἱὸν μιᾶς πτωχῆς γυναίκος· τῆς κυρᾶς Κλεμέντας, τὴν γνωρίζετε, ἐφρόνευσαν καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς Ῥοζαλίας, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπαίζαμεν ὅταν ἤμουν μικρὸ παιδάκι. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐγὼ εἶμαι πλούσιος καὶ ἐκεῖναί εἶνε πτωχαί, θέλω νὰ μοιράσω μὲ τὴν κυρὰ Κλεμέντα καὶ μὲ τὴν Ῥοζαλίαν τὰ χρήματα ποὺ μ' ἄφησεν ὁ πατήρ μου.

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούων ὁ ἱερεὺς ἠγέρθη, ἔλαβε τὰς χεῖρας τοῦ Ἰωάννου καὶ ἔλκων αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν τὸν περιέβαλε διὰ τῶν βραχιόνων του. Ἡ πολιὰ κεφαλὴ ἐπεστηρίχθη ἐπὶ τῆς ξανθῆς κεφαλῆς, καὶ δύο δάκρυα χονδρὰ ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ γηραιοῦ ἱερέως, κατέρρευσαν βραδέως ἐπὶ τῶν παρειῶν του καὶ εἰσέδυσαν εἰς τὰς ρυτίδας τοῦ προσώπου του. Ἐν τούτοις ὁ ἱερεὺς ὤφειλε νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὸν Ἰωάννην ὅτι καὶ τοι ἦτο κύριος τῆς πατρικῆς του κληρονομίας, ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχε καὶ τὸ δικαίωμα νὰ τὴν διαθέσῃ κατὰ βούλησιν, ἔμελλε δὲ νὰ συγχροτηθῇ οικογενειακὸν συμβούλιον καὶ νὰ διορισθῇ τις κηδεμών.

— Σεῖς, βέβαια, νοννέ μου ;

— Ὅχι ἐγὼ, παιδί μου, διότι κατὰ τὸν νόμον μας οἱ ἱερεῖς δὲν γίνονται κηδεμόνες. Θὰ διορίσουν, πιστεύω, τὸν κύριον Λενιέν, τὸν συμβολαιογράφον τῆς Σουβινῆς, ὅστις ἦτο εἰς τῶν ἀρίστων φίλων τοῦ μακαρίτου πατρός σου. Εἰς ἐκεῖνον λοιπὸν λέγεις τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Καὶ ὄντως ὁ κύριος Λενιέν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ οικογενειακοῦ συμβουλίου κηδεμών. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Ἰωάννου καὶ τοσοῦτον συμπαθητικὴ, ὥστε ὁ συμβολαιογράφος συνήνεσε νὰ παραχωρηθῶσιν ἐκ τῶν τόκων δισχίλια καὶ τετρακόσια φράγκα κατ' ἔτος, ἅτινα καὶ διενέμοντο εἰς τε τὴν κυρὰν Κλεμένταν καὶ τὴν μικρὰν Ῥοζαλίαν, τακτικῶς μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Ἰωάννου.

Καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἡ κυρία Λαβαρδὲν ἐφάνη γυνὴ τελεία. Ἐλθοῦσα εἶπεν εἰς τὸν ἱερέα :

— Πάτερ Κωνσταντίε, δότε μοι τὸν Ἰωάννην νὰ τον ἔχω ἐγὼ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν του. Κατ' ἔτος θὰ σὰς τον φέρω κατὰ τὰς διακοπὰς. Μὴ νομίζετε δὲ ὅτι διὰ τῆς προτάσεώς μου ταύτης θέλω νὰ σας κάμω χάριν, εἰς ἐμὲ μᾶλλον θὰ γείνη χάρις, τὴν ὁποῖαν καὶ σας ζητῶ. Δὲν δύναμαι νὰ εὐχηθῶ τι καλλίτερον ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου. Ἀναγκάζομαι μετὰ λύπης μου νὰ ἀπομακρυνθῶ προσωρινῶς ἀπ' ἐδῶ, διότι ὁ Παῦλος θέλει νὰ γείνη στρατιωτικὸς, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν σχολήν, καὶ μόνον ἐν Παρισίοις θὰ εὐρῶ τοὺς διδασκάλους καὶ τὰ ἀναγκαιοῦντα μέσα. Θὰ ὀδηγήσω τὰ παιδιά εἰς Παρισίους, θὰ ἀνατραφῶσιν ὁμοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψίν μου, ὡς ἀδελφοί. Οὐδέμιαν θὰ κάμνω διάκρισιν μεταξὺ αὐτῶν. Περὶ τούτου δύνασθε νὰ εἰσθε πεπεισμένοι.

Δύσκολον ἦτο νὰ μὴ γείνη ἀποδεκτὴ τοιαύτη τις πρότασις. Καὶ ναὶ μὲν ὁ γηραιὸς ἐφημέριος ἐπεθύμει διακαῶς νὰ ἔχῃ παρ' ἑαυτῶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του κατασπαρασσομένην, διανοοῦμενος τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦτον. Ἀλλὰ ποῦ ἔκειτο τὸ συμφέρον τοῦ παιδιοῦ ; Ἰδοὺ τί μόνον ὤφειλε νὰ ἐρωτήσῃ ἑαυτὸν, τὰ δὲ λοιπὰ ἦσαν μηδέν . . . Προσεκάλεσαν τὸν Ἰωάννην.

— Παιδί μου, τῷ εἶπεν ἡ κ. Λαβαρδὲν, θέλεις νὰ ἔλθῃς νὰ μείνης μαζί μου καὶ μὲ τὸν Παῦλον ὀλίγα ἔτη ; Θά σας πάρω καὶ τοὺς δύο εἰς Παρισίους.

— Εἰσθε, κυρία, πολὺ καλὴ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης· ἀλλὰ πόσον ἐπιθυμῶ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ μείνω ἐδῶ !

Καὶ ταῦτα λέγων παρετήρει τὸν ἐφημέριον, ὅστις ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Καὶ διατί νὰ φύγωμεν ; Διατί νὰ μας πάρετε τὸν Παῦλον καὶ ἐμέ !

— Διότι μόνον ἐν Παρισίοις θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀποπερατώσετε σπουδαίως καὶ ἐπωφελῶς τὰς σπουδὰς σας. Ὁ Παῦλος θὰ προπαρασκευασθῇ νὰ δώσῃ ἐξετάσεις διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν σχολήν. Εἰζεύρεις ὅτι θέλει νὰ γείνη στρατιωτικὸς.

— Καὶ ἐγὼ, κυρία, θέλω νὰ γείνω.

— Σὺ στρατιωτικός ! εἶπεν ὁ ἐφημέριος, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ὁ πατήρ σου τοιαύτην γνώμην . . . Πολλάκις ἐνώπιόν μου ὁ πατήρ σου ἔκαμε λόγον περὶ τοῦ μέλλοντός σου, περὶ τοῦ σταδίου σου. Ἐπρόκειτο νὰ γείνης ἰατρός, καὶ ὡς ἐκεῖνος ἰατρός τῆς ἐξοχῆς ἐν Λογγεβάλλ. . . καὶ ὡς ἐκεῖνος νὰ βοηθῆς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ὡς ἐκεῖνος νὰ θεραπεύῃς τοὺς ἀσθενεῖς, Ἰωάννη, τέκνον μου, ἐνθυμήσου.

— Ἐνθυμοῦμαι, ἐνθυμοῦμαι.

— Τότε λοιπὸν πρέπει νὰ κόμης ὅτι ἤθελεν ὁ πατήρ σου . . . τοῦτο εἶνε τὸ καθήκόν σου, Ἰωάννη, τοῦτο εἶνε τὸ καθήκόν σου. Πρέπει νὰ υπάγῃς εἰς Παρισίους. Προτιμᾶς νὰ μείνης ἐδῶ, ὦ ! τὸ καταλαμβάνω. . . καὶ ἐγὼ τὸ ἐπεθύμουν διακαῶς. . . ἀλλὰ δὲν γίνεται . . . Πρέπει νὰ υπάγῃς εἰς Παρισίους νὰ ἐργασθῆς, νὰ ἐργασθῆς πολὺ. Περὶ τούτου δὲν ἔχω τὴν παρὰ μικρὰν ἀνησυχίαν, διότι εἰςέυρω ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ πατρός σου. Θὰ γείνης ἐντιμὸς καὶ φιλόπρονος, δὲν εἶνε δὲ δυνατόν νὰ υπάρξῃ τοῦτο ἀνευ ἐκεῖνου. Καὶ ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ τοσαύτας ἐπραξέν ἀγαθοεργίας, οἱ πτωχοὶ τῆς ἐξοχῆς ταύτης θὰ ἀνεύρουν ἄλλον ἰατρὸν Ῥαινάλδον, ὅστις καὶ αὐτὸς προθύμως θὰ τοὺς ἀνακουφίῃ. Καὶ ἐγὼ δὲ ἐὰν τυχὸν εἶμαι ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶμαι τόσον εὐτυχῆς, τόσον εὐτυχῆς ! . . . Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ὀμιλῶ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου. . . Δὲν ἔπρεπε μάλιστα. . . νὰ ἀναμιγνύωμαι. Ἀλλὰ τὸν πατέρα ὀφείλεις νὰ συλλογισθῆς. Σοὶ το ἐπαναλαμβάνω, Ἰωάννη, αὐτὴ ἦτο ἡ προσφιλεστάτη του εὐχὴ. Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τὴν ἐλησμόνησες.

— Ὅχι, δὲν τὴν ἐλησμόνησα ἄλλ' ἐὰν ὁ πατήρ μου με βλέπῃ καὶ μ' ἀκούῃ, εἶμαι βέβαιος ὅτι με νοεῖ καὶ με συγχωρεῖ, διότι ἔνεκα αὐτοῦ. . .

— Ἐνεκα αὐτοῦ !

— Μάλιστα, ὅταν ἔμαθα ὅτι ἀπέθανε καὶ ἐπληροφόρηθην πῶς ἀπέθανε, παρευθὺς χωρὶς νὰ λάβω ἀνάγκην νὰ σκεθῶ εἶπα ὅτι θὰ γείνω στρατιωτικός . . . καὶ θὰ γείνω στρατιωτικός ! . . . Νονέ μου, καὶ σεῖς, κυρία, σὰς παρακαλῶ, μὴ μ' ἐμποδίσετε. . .

Καὶ ὁ παῖς ἔκλαυσε πικρῶς ὑπὸ δεινῆς ἀπογνώσεως καταληφθεὶς. Ἡ δὲ κόμησσα καὶ ὁ ἱερεὺς τὸν ἐπαρηγόρουσαν διὰ λόγων ἡπίων.

— Καλά. . . καλά . . ., παιδί μου . . ., εἴμεθα σύμφωνοι, ὅπως θέλεις, ὅπως θέλεις. . .

Ἀμφοτέροι δὲ διανοοῦντο : ὁ καιρὸς ὀδηγός. Ὁ Ἰωάννης εἶν' ἔτι παῖς, καὶ τοῦ χρόνου προιόντος θὰ μεταβάλλῃ γνώμην. Ἀλλ' ἀμφοτέροι ἠπαύωντο, διότι ὁ Ἰωάννης οὐδόλως μετέβαλε γνώμην.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1876 ὁ μὲν Παῦ-

λος δὲν ἐγένετο δεκτὸς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ σχολῇ, ὁ δὲ Ἰωάννης ἔλαχεν ἐνδέκατος ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ σχολῇ.

Τὴν δὲ ἡμέραν καθ' ἣν ἐκοινοποιήθη ὁ κατάλογος τῶν ὑποψηφίων, ἔγραψεν ὁ Ἰωάννης πρὸς τὸν ἀνάδοχόν του :

« Ἐγείνα δεκτὸς καὶ πολὺ καλὰ, διότι ὅταν ἀποφοιτήσω θὰ καταταχθῶ εἰς τὸν στρατὸν καὶ ὄχι εἰς πολιτικὴν ὑπηρεσίαν. . . »

Μετὰ διετίαν ἐξελθὼν τῆς σχολῆς τῷ 1878, ἀντὶ νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν Σχολὴν τῆς γεφυροποιίας, κατετάχθη εἰς τὴν ἐν Φονταινεβλώ Σχολὴν τῆς ἐφαρμογῆς. Ἦτο δὲ τότε ἔτος ἐνὸς καὶ εἰκοσι. Ἦτο ἤδη ἐνῆλιξ, κύριος τῆς περιουσίας του καὶ ἡ πρώτη πράξις τῆς διαχειρισεῶς του ὑπῆρξε μεγάλη τις, μεγίστη δαπάνη. Ἠγόρασε καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν κυρὰν Κλεμένην καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ῥοζαλίαν, ἧτις ἦτο ἡδὴ μεγάλη, δύο ὁμολογίας φερουσᾶς ἐτήσιον τόκον ἑξήκωτα πεντακόσια φράγκα, δαπανήσας πρὸς τοῦτο ἑβδομηκοντακισχίλια φράγκα, ὅσα περίπου ἐδαπάνησεν ὁ Παῦλος κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς χειραφετησεῶς του, χάριν τῆς ὑποκριτρίας τοῦ Βασιλικῆοῦ θεάτρου Λίζας Βρυγέρης.

Μετὰ δύο ἔτη ὁ Ἰωάννης ἀπεφοιτήσεν ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Φονταινεβλώ, ἀναδειχθεὶς πρῶτος, οὗ ἔνεκα εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ αὐτὸς μίαν τῶν κενῶν θέσεων. Ὑπῆρχε δὲ μία τοιαύτη ἐν τῷ συντάγματι τῷ σταθεμένῳ ἐν Σουβινῇ, ἡ δὲ Σουβινὴ ἀπέειχε τοῦ Λογγεβάλλ τρία χιλιόμετρα. Ταύτην λοιπὸν τὴν θέσιν ἐζήτησεν ὁ Ἰωάννης καὶ τὴν ἔλαβε.

Ἴδου λοιπὸν πῶς ὁ Ἰωάννης Ῥαινάλδος ἀνθυπολοχαγὸς ἐν τῷ ἐνάτῳ συντάγματι τοῦ πυροβολικοῦ, ἐλθὼν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1880 ἔλαβε κατοχὴν τῆς οἰκίας τοῦ ἰατροῦ Μαρκέλου Ῥαινάλδου. Ἴδου πῶς εὐρέθη πάλιν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ἔνθα διῆλθε τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, πάντες δὲ διεφύλαπτον τὴν μνήμην τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του. Ἴδου πῶς ὁ πατήρ Κωνσταντῖνος δὲν ἐστερήθη τῆς χαρᾶς ταύτης τοῦ νὰ ἐπανίδῃ τὸν υἱὸν τοῦ φίλου του. . . Καὶ ἐὰν πρέπη νὰ εἴπωμεν τὰ πάντα, δὲν ἦτο δυσηρεστημένος ἐναντίον τοῦ Ἰωάννου διότι δὲν ἐγένετο ἰατρός. Ὅσάκις δὲ ὁ γηραιὸς ἐφημέριος ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὴν λειτουργίαν του, ὅσάκις ἔβλεπεν ἀνυψούμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ νέφος κονιορτοῦ, ὅσάκις ἤκουε τὴν γῆν σειομένην ὑπὸ τὸ βάρος τῶν τροχῶν τῶν τηλεβόλων . . . Ἰστατο, καὶ ὡς παιδίον ἐτέρπετο θεωρῶν διερχόμενον τὸ σύνταγμα . . . Ἀλλὰ τὸ σύνταγμα κατ' αὐτὸν ἦτο ὁ Ἰωάννης ! ὁ ῥωμαλέος ἐκεῖνος καὶ εὐρωστος ἱππεὺς, ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὁποῦ ἀνεγινώσκετο καθαρότατα ἡ τιμιότης, ἡ γενναιότης καὶ ἡ ἀγαθότης.

Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀμα διακρίνων μακρόθεν τὸν ἐφημέριον, ἐλαύνων ἀπὸ ρυτῆρος ἔσπευδε πρὸς τὸν ἀναδοχόν του νὰ συνδιαλεχθῆ ὀλίγον μετ' αὐτοῦ. Ὁ ἵππος τοῦ Ἰωάννου ἔστρεφε τὴν κεφαλήν του πρὸς τὸν ἐφημέριον, διότι ἦτο βέβαιος ὅτι ὑπῆρχε πάντοτε τεμάχιον ζαχάρως ἐν τῷ θυλακίῳ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου μαγούρασου, τοῦ πολλαχοῦ τετριμμένου καὶ ἀνεραμμένου, τοῦ καθημερινοῦ ῥάσου· διότι εἶχεν ὁ ἐφημέριος καὶ ἄλλο ῥάσον εὐμορφον καινουργές, ὕπερ μετὰ φειδοῦς πολλῆς μετεχειρίζετο εἰς τὰς ἐπισκέψεις. ὡσαύτως ἔκαμνεν ἐπισκέψεις.

Αἱ σάλπιγγες τοῦ συντάγματος ἤχουν κατὰ τὴν διὰ τοῦ χωρίου διάβασιν. . . . καὶ τὰ βλέμματα πάντων ἀνεζήτουν τὸν Ἰωάννην, τὸν μικρόν Ἰωάννην· διότι παρὰ τοῖς πρεσβυτέροις τοῦ Λογγεβάλ εἶχε μείνη ὁ μικρὸς Ἰωάννης. Χωρικός τις κατερρυτιδωμένος καὶ καταβεβλημένος οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ἀπαλλαγῆ τῆς ἔξωσ τοῦ νὰ προσαγορευῆ αὐτὸν διερχόμενον ἐπιφωνῶν αὐτῷ: «Αἶ ὦρα καλὴ μαγκίτσα, τί μου κάνεις;» Καὶ ἡ μαγκίτσα ἐκείνη εἶχεν ἐξ ποδῶν ἀνάστημα.

Καὶ ὁ Ἰωάννης δὲ οὐδέποτε διήρχετο τὸ χωρίον χωρὶς νὰ ἴδῃ ἐπὶ δύο παραθύρων τὴν γηραιάν κατερρυτιδωμένην καὶ μεμβρανώδη ὄψιν τῆς κυρᾶς Κλεμέντας καὶ τὸ μειδιῶν πρόσωπον τῆς Ροζαλίας, ἣτις πρὸ ἔτους ἦτο ὑπανδρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦτο παράνυμφος αὐτῆς, καὶ περιχαρῆς τὴν ἐσπέραν τῶν γάμων ἐχόρευσε μετὰ τῶν κορασιῶν τοῦ Λογγεβάλ.

[Ἐστία συνέχεια].

Τὸ ἐπόμενον περιεργότατον ἀρθρίδιον περὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν χελιδόνων ἠρῆναισθημεν ἐκ καλλίστης πραγματείας τοῦ κ. Oustalet ἐν τῇ «Ἐπιστημονικῇ Ἐπιθεωρήσει» δημοσιευθείσης, ἐξ ἧς καὶ ἄλλα οὐχ ἦτον περιεργά μέρη θελόμεν δημοσιεύειν προσεχῶς ἐν τῇ «Ἐστίᾳ».

Σ. τ. Δ.

Ἡ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΧΕΛΙΔΟΝΩΝ

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι κατ' ἐνιαυτὸν ὁ Ἀπρίλιος ἐπαναφέρει ἡμῖν τὰς χελιδόνας. Πιστῶς ἐπανέρχονται αὐταὶ εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν, εἰμὴ σκληρὰ ἐχθρική χεὶρ κατηρείπωσεν καὶ κατέρριψεν αὐτάς· διότι, θλιβερόν εἰπεῖν, ἂν ἐν Παρισίοις αἱ φωλεαὶ τῶν χελιδόνων προστατεύωνται ὑπὸ τοῦ καινοῦ αἰσθημάτων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων, τοῦτο δὲν συμβαίνει πανταχοῦ καὶ τὰ θελκτικὰ ταῦτα πτηνὰ καταδιώκονται βαρβάρως, παγερὰν ἀδιαφορίαν ἐπιδεικνυμένης πολλαχοῦ τῆς ἀρχῆς!

— Δύο εἶδη χελιδόνων εἰσὶν αἱ προάγγελοι τοῦ ἔαρος, τὰς δὲ χελιδόνας ταύτας ἰκανῶς διαφερούσας ἀλλήλων δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν καὶ ἐκ μόνῃς τῆς στάσεως αὐτῶν, ὅποτε τα-

χυπτέρυγες καταδιώκουσι τὰς μύϊας ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς πλατείαις. Τὸ ἐν εἶδος αὐτῶν, χελιδὼν ἡ κοινή (chelidon urbica), ἔχει τὴν κεφαλήν, τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος, τὰς πτέρυγας καὶ τὴν οὐρὰν κυανόχροας ἀποκλινούσας πρὸς τὸ μελάγχρουν, τὸν δὲ τράχηλον, τὸ στήθος, τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ἰσχία ἐντελῶς λευκά· τὸ ἕτερον εἶδος, χελιδὼν ἡ ἀγροδίατος (chelidon rustica), ἔχει πάντα τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος κυανόχροα καὶ ὡς χάλυψ ἀνταυγάζοντα, τὸν τράχηλον πυρρὸν φέροντα μέλαν περιδέραιον, καὶ τὴν κοιλίαν λευκὴν πρὸς τὸ πυρρόχρουν ἀποκλινούσαν· τὸ πρῶτον εἶδος ἔχει τὴν οὐρὰν μετρίως διχλωτὴν, τὸ δὲ δεύτερον ἔχει αὐτὴν αὐτόχρομα φαλιδιωτὴν. Ἐκτὸς τούτων, ἡ ἀγροδίατος χελιδὼν, ἣτις παρὰ τὰ ὄνομα αὐτῆς, οὐδέποτε κτίζει τὴν φωλεάν της ἐν τοῖς ἀγροῖς, προτιμῶσα τὰ ἀμαξοστάσια, τοὺς σταύλους, τὰ ἀκατοίκητα δωμάτια, δὲν δεικνύει ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς φωλεᾶς ταιαύτην καλλιτεχνίαν, ὅσην ἡ χελιδὼν ἡ κοινή.

Τὸ πτηνὸν τοῦτο ἐκλέγει πάντοτε πρὸς οἰκοδομίαν μέρος προφυλάττον αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἀκρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας· δηλαδὴ γεισόν τι, παράθυρόν τι, ἢ ῥωγμὴν τινα ἢν κλείει ἐν μέρει διὰ πηλοῦ, μικρὸν μόνον ἀφίνουσα ἀνοιγμα· ἀλλ' ἐπὶ τῶν Ἄλπεων, ὅπου τὰ οἰκήματά εἰσι διεσκορπισμένα, ἀναγκάζεται νὰ κτίσῃ τὴν φωλεάν της ἐν μέσῳ τῶν βράχων, καὶ οὕτω ἀναμφιβόλως ἐκτίζειν αὐτὴν ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις, καθ' οὓς οἱ ἄνθρωποι δὲν ὄκουν ἐν ὑποστέγοις οἰκήμασιν, ἀλλ' ἐβίουν ἐν σπηλαίοις ὡς ἀγρία θηρία.

Ἡ φωλεὰ τῆς χελιδόνος ταύτης ἔχει ἡμισφαιρικὸν σχῆμα, εἶνε δὲ κεκλισμένη ἄνωθεν, καὶ ἔχει εἰς τὸ πλάγιον θυρίδα, ἧς τὸ εὖρος ὑπολογίζει ἀναλόγως τῆς διαμέτρου τοῦ σώματος αὐτῆς. Βλέποντες πόσον ἐπιμελῶς, καὶ πόσον καθαρῶς οἱ τοῖχοι τῆς φωλεᾶς, οἱ διὰ πηλοῦ καὶ ἀχύρων ζυμωθέντες, εἰσὶ λεῖοι ἐξωθεν καὶ ἔσωθεν, δὲν ἐκπλητόμεθα μανθάνοντες ὅτι ἕκαστον ζεῦγος χελιδόνων καταναλίσκει ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης, τεκμαίρομεθα δ' ἔπειτα ὅτι ἡ μετὰ τὸσαύτης στοργῆς κτισθεῖσα φωλεὰ δὲν εἶνε δυνατὸν ἐπὶ ἐν μόνον ἔτος νὰ χρησιμεύῃ. Καὶ πράγματι οὕτω συμβαίνει, ὅπως δ' ἐδοκίμασεν ὁ Σπαλαντζάνης προσδέσας μεταξίνην κλωστήν εἰς τοὺς πόδας τινῶν ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη τὰ αὐτὰ πτηνὰ ἐπανέρχονται εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῶν κατάλυμα. Τὰ πάντα ἐπίσης πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι ἀπὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων αἱ χελιδόνας ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ οἱ πλειστοῖνοι τῶν νεωστῶτων ὀρνιθολόγων συμφωνοῦσιν τῷ κ. Gerbe δὲν παραδέχονται τοὺς δισχυρισμοὺς τοῦ κ. Pouchet, ὅστις ἄφ' οὗ ἐξήτασε πρότυπα τινὰ